

#1 THE NEW YORK TIMES BESTSELLER

ELIZABETE
BAKENA

ŠKIRTI
K'OPĀ

Šis ir īsts lasīšanas dārgakmens: gudri uzrakstīts, ar veikli savītu sižetu
un īpaši izrādītu vērīgumu pret dažādām emociju miriādēm

The Guardian

ELIZABETE
BAKENA

ŠKIRTI
,
KOPĀ

ELIZABETH
BUCHAN

SEPARATE
BEDS

ELIZABETE
BAKENA

ŠKIRTI
,
KOPĀ

KONTINENTS
RĪGA

UDK 821.111-3
Bu 260

Copyright © Elizabeth Buchan, 2010
First published by Penguin Books 2010
All rights reserved
The moral right of the author has been asserted

Elizabetes Bakenas romāna "Šķirti kopa"
publicēšanas tiesības pieder
"Apgādam "Kontinents""

No angļu valodas tulkojusi Dina Kārkliņa
Vāka noformējums latviešu valodā "Apgāds "Kontinents""

ISBN 978-9934-25-059-0

© Tulkojums latviešu valodā,
mākslinieciskais noformējums,
"Apgāds "Kontinents"", 2022

Anabellai

Šī gulta ir tavs centrs, šīs sienas – tava joma.

DŽONS DONNS

Pirmā nodaļa

Zosja sacīja Enijai:

– Labi, ka pārnācāt, kamēr vēl nebiju aizgājusi.

Enija nometa uz galda visus Ziemassvētku pirkumus un izlaida pirkstus caur matiem. Nepaklausīgu matu diena. Ļoti nepaklausīgu matu diena.

– Es arī par to priecājos. Vai tev kaut kur jāsteidzas? Vai tu vēlētos glāzi vīna?

Virtuvē atradās tikai viņas abas, un mājā valdīja klusums un tumsa. Uzkopjot istabu pēc istabas, Zosja vienmēr izslēdza liekās gaismas. Kad Enija izteica savas domas par šādu taupību, Zosja atbildēja:

– Mēs neko nedrīkstam izšķiest, – jo trūkumā pavadītā bērnība Zosju bija dziļi ietekmējusi.

Enija sadabūja no iepriekšējā vakara palikušo pustukšo izcilā sarkanvīna pudeli un iedeva viņai glāzi.

Zosja iedzēra malciņu un atgāzās krēslā.

– Ļoti gards, Enij.

– Re, paskaties... – Enija parakņājās pa iepirkumu maišņu un izpurināja dārgu vīriešu džemperī. – Tas ir Tomam. Garlaicīgi, es zinu, taču man pēdējā laikā nav ne jausmas, ko viņš vispār grib. Un te... – Viņa izvilka piezīmju grāmatiņu ar ādas vākiem. – Tā ir Emīlijai. Man vēl kaut kas jānopērk Džeikam un Džokastai. Bet paskaties uz šīm... – Viņa pavicināja kārbu ar Ziemassvētku lampiņu virteni, pievienoja to elektrībai, un – žvīks, žvāks, žvīks – uz galda iemirdzējās spoža cilpa.

– Ļoti skaisti, Enij. – Zosja pievēra acis. – Jūs vienmēr visu izdarāt tik jauki.

Silta, spodra, piepildīta ar lietām, kas padarīja dzīvi vieglu un ērtu... māja, kurā bija viss.

Ne gluži, nodomāja Enija, un viņai krūtīs sāpīgi iedūrās senās sajūtas. Šī vieta nekad nebūs skaista, kamēr mēs būsim tādi, kādi esam.

Neaizmirsti...

Ārdurvis atvērās un atkal aizvērās.

– Mia... – Viņa izrunāja vārdu, ko bija saukusi tik daudzas reizes kopš meitas aiziešanas. Viņas trīcošajā balsī bija dzirdamas sāpes un gaidas. – Mia, vai tā esi tu?

– Tas esmu tikai es. – Tas bija Toms, kurš izvairījās no Enijas skatiena.

Mia jau pāris nedēļas nebija rādījusies mājās, un pār ģimeni bija nolaidies klusums. Toms bija solījis aizbraukt uz Mančestru, lai mēģinātu sazināties ar universitāti, kurā Mia gandrīz pavisam noteikti bija atgriezusies, par katru cenu gribēdama tikt pie diploma, taču izrādījās, ka viņš neko tomēr nebija izdarījis.

– Piedod, – viņš atzinās, – darbā kaut kas atgadījās.

Tie bija meli. Tomam būtu vajadzējis sacīt: es negribēju braukt meklēt Miu, jo jūtos tik šausmīgi/nokaunēties/dusmīgs... jebkurš izskaidrojums pēc patikas. Patiesībā, cik nu Enija pazina savu vīru, uz viņu varēja attiecināt tos visus.

– Tātad darbs tev izrādījās svarīgāks par meitu. – Enija paplūkāja matu šķipsnu, un viņas sāpes pārtapa agresijā. – Kā parasti, Tom.

– Tikai nesāc. – Viņš paraustīja plecus.

Šajā brīdī Enija viņu ienīda stiprāk, nekā jebkad bija ienīdusi kādu citu. Šīs jūtas bija vēl nepieredzētas un tik stipras, ka tās varēja pielīdzināt mīlestībai. Viņa ienīda arī sevi, jo nekas tāds nekad nebūtu noticis, ja viņas un Toma

attieksme pret savu laulību būtu bijusi atjautīgāka un skaidrāka.

– Ja tu nebrauksi, tad to darišu es.

– Viņa negribēs ar tevi runāt, Enij.

– Kā tu zini?

Vīrs savādi uzlūkoja viņu.

– Tu apsūdzi mani, ka es nepazīstu savus bērnus. Taču Miu es pazīstu. Viņa negribēs ar tevi runāt...

Tomam bija izrādījusies taisnība. Tā tas bija noticis, un Mīa vēl aizvien nebija ne atgriezies mājās, ne arī piezvanījusi. Un uzrakstījusi tikai vienu reizi.

Viņa nebija te rādījusies jau gandrīz piecus gadus.

Atgriezies mājās. Lūdzu...

Enija mākslinieciski izkarināja gaismiņu virteni pār savu somu un uzsmaidīja Zosjai.

– Es neteikšu, ko nopirku tev.

Zosja norādīja uz gredzenu ar briljantu Enijas pirkstā.

– Gribat, lai es to notīru, kamēr vēl esmu šeit?

Savulaik šis gredzens bija piederējis Enijas mātei (un vēl pirms tam viņas vecmāmiņai): ārkārtīgi vērtīgs, bet ne tikai – tas bija kā neaizstājama Enijas daļa. Zosjai patika to aptaustīt, un vēl viņai ļoti patika iepriecināt Eniju, kura tagad nosludināja gredzenu no pirksta.

– Tīri vien.

Zosja aizrautīgi ķērās pie spodrināšanas, un Enija sirsnīgi noskatījās.

– Vai es tev kādreiz esmu stāstījusi, kā Emīlija to nozaga? Viņai tolaik noteikti bija seši vai septiņi gadi. Tika sacelta liela jezga, visi rāva vaļā atvilktnes un izgāza to saturu uz grīdas. Kad viņa beidzot atzinās, es biju tik dūsmīga. Nabaga meitenīte drebēja. Bet tad Toms ar viņu parunāja.

Toms vienmēr prata – vēl tagad prot – tik labi saprasties ar viņu, un Emīlija šņukstēdama atzinās: viņa nodomājusi, ka es šo gredzenu atdošu Mīai.

Zosja pasludināja to atpakaļ pa galdu.

– Bet tā taču ir – gredzenu var atdot tikai vienai no viņām.

Enija turpināja:

– Mēs nespējam novaldīties un sākām smieties par Emīliju. Tas bija netaisnīgi, un viņa sadusmojās. Tolaik mums tas šķita uzjautrinoši. – Viņa aprāvās, un Zosja uzlika plaukstu uz viņas rokas.

Pēc mirkļa Enija apvaicājās:

– Nu, vai tu jau esi sev rezervējusi biļeti?

– Jā, es būšu prom Ziemassvētkos un Jaunajā gadā, kā jūs man atļāvēt.

– Labi.

Zosja uzlūkoja Eniju.

– Tas bija ļoti laipni, ka samaksājat par biļeti. Es esmu pateicīga.

Abas sievietes sasmaidījās. Viņas viena otru pazina jau sen – kopš tās dienas, kad Zosja bija te uzradusies, kad Enija bija ievietojusi sludinājumu, ka meklē apkopēju un kādu, kas varētu palīdzēt izvadāt bērnus uz skolu, – un abas bija sadraudzējušās. Šī draudzība balstījās uz savstarpēju iejūtību un vēlmi uzklaut otru.

– Uzmanīgāk, – Toms bija brīdinājis. – Neaizmirsti, ka tu esi Zosjas darba devēja.

– Nevajag pateikties, – Enija sacīja, un šajā mirklī iezvanījās telefons. – Es gribu, lai tu zinātu, cik daudz esmu tev parādā. Mēs esam tev parādā. Sāksim ar to, – Enija nedaudz drūmi piebilda, – ka man ļoti patīk ar tevi sarunāties. – Viņa atbildēja uz telefona zvanu. – Tom? – Viņa klausījās. – Ak tā, skaidrs. Labi. Atā. – Viņa izbeidza sarunu un

ielēja Zosjai vēl vīnu. – Tas bija Toms. Pārņāks vēl. Pēdējā brīdī sarunātas vakariņas ar kādu no Ārlietu ministrijas.

Pēc minūtes viņa piebilda:

– Mēs ar Tomu jau veselu mūžību neesam vakariņojuši kopā. – Vēl viens neilgs pārdomu brīdis. – Tā notiek, kad tuvojas Ziemassvētki. Tāds jau ir tas darbs starptautisko ziņu dienestā... droši vien arī visos pārējos plašsaziņas līdzekļos.

– Protams, – Zosja piekrita.

Abas saskatījās.

Enija zināja, ko Zosjai būtu gribējies pateikt: Toms jau daudzus gadus darbā pavada daudz vairāk laika, nekā vajadzētu. Taisnība vien bija: kopš tās dienas, kad Mia bija izbrāzusies pa durvīm, viņiem klājās slikti, patiešām slikti. Tomēr ne tik slikti, lai viņi varētu pilnīgi sabrukt.

Septiņos Zosja pielēca kājās un paziņoja, ka tagad viņai jādodas prom. Enija zināja, ka viņai patiek atgriezties mājās laikus, lai varētu piezvanīt mātei uz Varšavu. Pie durvīm Enija sirsnīgi noskūpstīja viņu uz vaiga un noteica:

– Tiksimies nākamnedēļ.

Durvis noklikšķēdamas aizvērās, un mājā iestājās klušums. Ja nu tā būtu, Enija nodomāja. Ja nu... ja nu... Bija tik daudz, par ko domāt. Ja Toms nebūtu pārcēlies uz Mias istabu, es tagad varētu kādu britiņu tur pasēdēt un padomāt par viņu. Taču tagad tajā istabā dzīvoja Toms – uzurpators pēc noklusējuma.

Viņa nesteidzīgi atgriezās virtuvē, izdzēra atlikušo vīnu un pārlaida skatienu Ziemassvētku gaismiņu virtenei, kas kā zvaigžņots Piena Ceļš vēl aizvien rotāja viņas somu. Pēc neilga brīža viņa pasniedzās pēc vēstuļu kaudzītes, ko Zosja bija nolikusi uz galda, un atgriezās pirmo aploksni.

Vienkāršu kartīti ar Kapienu palātas zīmogu bija atsūtījusi Seidija, kura bija uzrakstījusi “ar mīlestību no mums”

un pasvītrojusi vārdus “ar mīlestību”. Kreisajā kartītes pusē pierakstītā piezīme atklāja nožēlu: “Piedod par šo.” Un vēl postskripts: “P.S. Jā, Ziemassvētki ir domāti sieviešu spīdzināšanai. P.P.S. Iedod Tomam buču no manis.”

– Neliete, – Enija nomurmināja. Cik bieži viņa runāja ar Seidiju? Praktiski katru dienu. Vai viņas bija nozvērējušās viena otrai nesūtīt Ziemassvētku kartītes? Jā. Taču mīļi divkosīgais joks bija tāds, ka Enija savu kartīti Seidijai jau bija nosūtījusi. “Piedod par šo,” viņa bija uzrakstījusi kartītes kreisajā pusē – un pievienojusi lapiņu, uz kuras bija rakstīts: “Vismīļākajai Seidijai. Tu mani tik ļoti smīdini. Pacenties nenogalināt Endrū svētku laikā.”

Abas lieliski zināja, kas ar to domāts. Jau kopš brīža, kad Seidija kopā ar Endrū bija ieradusies Svētās Brigidas slimnīcā, lai vāktu faktus kāda ministra uzdevumā, viss bija kļūvis pilnīgi skaidrs. Tikusi pāri garlaicīgajam posmam starp savu otro un trešo laulību, kura laikā no Amerikas Savienotajām Valstīm viņa bija aizbēgusi uz Angliju, Seidija vai plīsa no pateicības un atvieglojuma. Enija vairāk vai mazāk slīdēja pa savu laulību, raizēdamās, ka vairs nespēj pienācīgi reaģēt uz dzīvi. Un tomēr abām tūlīt bija kļūvis skaidrs, ka viņas ir vienādas kā cimdu pāris. Tiesa gan, ja Enija vēl aizvien būtu sarunājusies ar Tomu, pa īstam sarunājusies, un Seidijas dzīve būtu tik stabila, kāda tā bija šobrīd, iespējams, ka viņu draudzība nebūtu kļuvusi tik cieša un intensīva. Pirmkārt, viņas nebūtu jutušas vajadzību tik dziļi izpētīt otras domas un uzskatus.

Enija pārskatīja pārējās kartītes, nolikdama vienā malā tās, ko varēja piespraust pie lentītes un izkarināt dzīvojamajā istabā, bet citā kaudzītē tās, uz kurām vajadzēja nosūtīt atbildi.

Iedod Tomam buču no manis.

Enija sarauca pieri. Viņa atcerējās, kā Toma pēdējā

dzimšanas dienā viņu lūpas bija aši un piesardzīgi saskārušās. Šis skūpstis bija labi domāts. Pat apzinīgs. (“Es reibstu no tevis,” Toms reiz bija sacījis, noskūpstīdams viņu.) Bet kopš tā laika?

Viņa atvēra pēdējo kartīti, kas izskatījās liela un dārga, un virtuvē ielidoja eņģelis no Leonardo da Vinči gleznas “Klinšu jaunava”. Raksturīgi izēnots mākslinieka ne ar ko nesajaucamajā stilā, tipiski noslēpumains, ar smagiem plakstiņiem, alku pilns, tas vienlaikus bija gan ziņnesis, gan sarg-eņģelis, kurš glabāja noslēpumus, ko neviens nekad neuzzinās.

Kaut kas šajā eņģelī – skumjas, bēdas, zaudējums – uzrunāja Eniju, kura patlaban sēdēja tukšā mājā, kur nebija ne Toma, ne Džeika, ne Emilijas. Arī Mias ne.

Te nebija neviena.

Tradicionāli rīkot kāzas maijā nozīmēja piesaukt neveiksmi, taču Tomam un Enijai mānticība nemaz nerūpēja, un viņi nolēma precēties. Nelikšanās ne zinīs par mānticību bija viņu ārkārtīgi pārliecinātās, pagātnes neapgrūtinātās paauzdes neatņemama sastāvdaļa. Abi sev iegalvoja, ka viņu pienākums ir izlauzties cauri pagātnes aizliegumiem – un tā nu tika nolemts precēties maijā. (Un vispār izrādījās, ka tā ir lētāk, nekā rīkot kāzas jūnijā.)

Laulības sākumā Toms, pārnācis mājās, allaž bija pieprasījis: “Izstāsti man visu, ko tu šodien dariji.” Laulības sākumā Enija gandrīz vienmēr dedzīgi vēlējās zināt, kas un kāpēc noticis starptautisko ziņu dienestā. Kā jauna sieva un vēlāk arī jauna māte, viņa bija nesatricināmi pārliecināta, ka Toma darbs ir svarīgs. Šī pārliecība palika nesatricināma pat tad, kad viņš sāka pārrasties mājās aizvien vēlāk – kamēr beidzot Enija atskārta, ka nemaz tik labi nespēj tikt ar visu galā.

– Es neesmu nekāda gumija, – viņa brīdināja Tomu. – Agri vai vēl es pārtrūkšu.

Toms atbildēja:

– Es apsolu... apsolu darīt vairāk.

Savu solījumu viņš bija turējis, cik labi vien spēdams. Cīnīdamies ar darba pienākumu grafiku, viņš bija pamanījis ierasties uz Ziemassvētku ludziņas izrādi, kurā dvīņi tēloja Mariju un Jāzepu, sēdējis Enijai blakus, turējis viņas roku un gandrīz apraudājies no lepnuma – un Enijai, to redzot, no mīlestības bija saļodzījušies ceļgali. “Paldies dievam, ka es varēju viņus redzēt, Enij.” Viņš gāja uz sarunām ar mācību pārzini, kura vēlējās noskaidrot, kāpēc Emīlija starpbrīžos pasākusi slēpties tualetē, un uz regulārajām stingrajām pārrunām ar Džeika dabaszinību un matemātikas skolotāju, un slavējamā kārtā nesāka viņas lamāt.

Viss tika ievērots un uzslavēts. Jā. Jā. Tieši to Enija bija lūgusi Tomam, un viņš bija varonīgi pūlējies viņai izpatikt. “Protams, ka es gribu atbalstīt bērnus.” Un tomēr, Tomam kļūstot aizvien ietekmīgākam, Enija jūta, ka līdzsvars sāk mainīties un viņš noslēdzas kādā vietā, kur ne viņa, ne bērni netiek laipni gaidīti. Soli pa solim. Tik neuzkrītoši, ka sākumā Enija pat neko nepamanīja. “Tu esi mana dzīve, Enij.” “Un tu esi manējā, Tom.” Dzejai un mēnessgaismai nācās izgaist, tās pamazām gaisa un tik tiešām izgaisa – “Kā es tevi mīlu, Enij? Ļauj man to uzskaitīt.” Tikai tāpēc, lai atvērtu durvis, aiz kurām atradās kāda salta, tukša vieta.

Viņa pasāka kritiski pētīt sevi spogulī – vai viņas skatiens kļūva blāvs, un kas bija noticis ar viņas rokām? –, tad pārstāja darba dienās ēst sviestu. Brīnišķīgais, gardais sviests bija slikts. Drausmīgais, eļļainais, bezgrēcīgais aizvietotājs – labs. Kurš gan te kādu mēģināja piemulķot? Pat tad, ja kādas brīnišķīgas maģijas rezultātā viņas rokas kļūtu tik tvirtas kā dziedātājai Madonnai, no tā nebūtu nekādas jēgas.